

สาขาปราชญ์เกษตรผู้นำชุมชนและเครือข่าย

นายสิทธิพงษ์ อรุณรักษ์

อายุ ๖๑ ปี

การศึกษา ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

สถานภาพ สมรส

ที่อยู่ บ้านเลขที่ ๔๔ บ้านเขาเงิน หมู่ที่ ๗ ตำบลท่ามะปลา อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร ๘๖๑๑๐

โทรศัพท์ ๐๘-๗๖๒๗-๐๐๗๑

อาชีพ เกษตรกรรม

คุณลักษณะส่วนบุคคล

นายสิทธิพงษ์ อรุณรักษ์ มีประสบการณ์ในการทำงานภาคเกษตร ๓๓ ปี และเป็นผู้ดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นระยะเวลา ๑๗ ปี และสามารถเป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่นได้ ๑๖ ปี ในอดีตนายสิทธิพงษ์และกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกมังคุดในพื้นที่ ทำการเกษตรตามวิถีดั้งเดิมที่เคยปฏิบัติมา ต่อมาได้ประสบปัญหาผลผลิตด้อยคุณภาพ และมีปริมาณที่มากเกินความต้องการของตลาด ส่งผลให้ถูกกดราคาจากพ่อค้า จึงศึกษาหาวิธีเพิ่มอำนาจในการต่อรองกับพ่อค้าให้ผลผลิตมีราคาที่สูงขึ้น จนกระทั่งในปี ๒๕๔๕ จึงได้ริเริ่มและเป็นผู้ดำเนินการชักชวนกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกมังคุดในตำบลท่ามะปลาให้มารวมกลุ่มกันผลิตมังคุดที่มีคุณภาพตรงกับความต้องการของตลาด โดยยึดหลักปรัชญาหลักเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราชบรมนาถบพิตร มาประยุกต์ใช้ต่อยอดในการบริหารจัดการใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอย่างสม่ำเสมอ และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เพื่อนำแนวคิดและนวัตกรรมใหม่ๆ มาปรับใช้ในการพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรแบบมีคุณภาพ รวมถึงบริหารจัดการกลุ่มอย่างซื่อสัตย์รักษาผลประโยชน์ของกลุ่ม โดยไม่คิดแสวงหาผลประโยชน์ให้กับตนเอง สำหรับกิจกรรมทางการเกษตรในพื้นที่ ประกอบด้วย การปลูกมังคุด ปาล์มน้ำมัน ยางพารา ทูเรียน และกล้วยเล็บมือนาง ทำให้มีรายได้ตลอดทั้งปี รวมถึงปลูกพืชอาหารที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน เช่น พริก ตะไคร้ มะนาว มะละกอ พริกไทย ส้มจี๊ด เป็นต้น เพื่อบริหารจัดการพื้นที่ให้เกิดได้ประโยชน์สูงสุด

ผลงานสร้างคุณประโยชน์

นายสิทธิพงษ์ เป็นผู้นำและชักชวนเกษตรกรผู้ปลูกมังคุดในตำบลท่ามะปลาให้มารวมกลุ่ม โดยใช้ชื่อกลุ่มว่า “กลุ่มปรับปรุงมังคุดเพื่อการส่งออกตำบลท่ามะปลา” ซึ่งเริ่มแรกมีจำนวนสมาชิกทั้งหมด ๑๕ ราย เพื่อผลิตมังคุดที่มีคุณภาพ ตรงกับความต้องการของตลาด ทำให้สามารถต่อรองราคากับพ่อค้าได้ เปิดโอกาสให้สมาชิกสร้างองค์ความรู้ในการดูแลมังคุดร่วมกัน ตั้งแต่ทำแผนการผลิตมังคุดที่มีคุณภาพ การดูแลบำรุงต้นมังคุด การใช้ปุ๋ยต่างๆ ปุ๋ยอินทรีย์เพื่อปรับปรุงบำรุงดิน และปุ๋ยเคมีตามค่าการวิเคราะห์ของดิน การเก็บเกี่ยว และการรวบรวมผลผลิตมังคุดของสมาชิก จนทำให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพและมีปริมาณที่สามารถต่อรองกับพ่อค้าได้ รวมถึงเป็นผู้ดำเนินการจำหน่ายมังคุดในรูปแบบการประมูลมาใช้ โดยใช้วัดในชุมชนเป็นสถานที่จัดประมูล ในระยะแรกมีกระบวนการคัดเกรดมังคุดออกเป็น ๗ เกรด ได้แก่ มังใหญ่ มังเล็ก มังลาย ดอก ต่ำ มังกรและจิว ทำให้จำหน่ายมังคุดได้ในราคาที่สูงกว่าราคาขายในตลาด และสามารถลดต้นทุนการผลิต ส่งผลให้สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้น ต่อมาได้นำสมาชิกทั้งหมดรวมตัวกันจดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชน

ในนาม “วิสาหกิจชุมชนกลุ่มมังคุดศูนย์เรียนรู้การเกษตรท่ามะปลา” โดยให้สมาชิกร่วมกันขับเคลื่อนพัฒนากลุ่มสร้างกฎระเบียบร่วมกัน ศึกษาเรียนรู้และพัฒนาองค์ความรู้ต่างๆ รวมถึงนำนวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้ในการผลิตจนเกิดเป็นองค์ความรู้ที่ได้รับการยอมรับ และในปี ๒๕๕๘ กรมส่งเสริมการเกษตรได้ทำการถอดบทเรียนเรื่องการบริหารจัดการกลุ่มและการผลิตมังคุดคุณภาพเพื่อการส่งออก เพื่อเผยแพร่ความรู้ ในนาม “ท่ามะปลาโมเดล” ปัจจุบันนายสิทธิพงษ์ ดำรงตำแหน่งประธานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มมังคุดศูนย์เรียนรู้การเกษตรท่ามะปลา มีสมาชิกจำนวน ๑๐๓ ราย เพื่อผลิตมังคุดคุณภาพ โดยสมาชิกทั้งหมดได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP ของกรมส่งเสริมการเกษตร และได้ตราสัญลักษณ์ Q ของสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ ในปี ๒๕๖๓ จังหวัดชุมพรได้จัดการประชุมเครือข่ายมังคุด โดยมีมติจากที่ประชุมกำหนดมาตรฐานมังคุดเพื่อการประมูลให้สอดคล้องกับคุณภาพผลผลิตและความต้องการของตลาด แบ่งออกเป็น ๕ เกรด ได้แก่ มังใหญ่ มังเล็ก มังลาย ดอก และดำ โดยในปีเดียวกันราคาประมูลมังคุดเฉลี่ยจากมังคุดทั้ง ๕ เกรดของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มมังคุดศูนย์เรียนรู้การเกษตรท่ามะปลา อยู่ที่กิโลกรัมละ ๔๗.๘๒ บาท สูงกว่าราคาตลาดที่ราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ ๑๕.๙๔ บาท และมูลค่าผลผลิตมังคุดรวมจากการประมูลของกลุ่ม ๑๔,๘๖๔,๖๔๒ บาท เทียบกับมูลค่าผลผลิตมังคุดรวมคิดจากราคาตลาด ๔,๙๕๓,๓๑๘.๕๑ บาท ทำให้มีส่วนต่างเพิ่มขึ้น จำนวน ๙,๙๑๑,๓๒๓.๔๙ บาท (ข้อมูล ณ ปี ๒๕๖๓) นอกจากนี้ยังลดต้นทุนการผลิต โดยก่อนมีการรวมกลุ่มผลิตมังคุดคุณภาพต้นทุนการผลิตของสมาชิกอยู่ที่ ๑๒.๙๘ บาทต่อกิโลกรัม หลังมีการรวมกลุ่มต้นทุนการผลิตของสมาชิกลดลงเหลือ ๑๐.๗๗ บาทต่อกิโลกรัม มีการจำหน่ายมังคุดผ่านตลาดเกษตรกรออนไลน์ และมีผู้แทนจำหน่าย คือ MeZFruit รวมถึงมีการสร้าง QR Code ตอบโจทย์ Smart Product เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้บริโภคและคู่ค้า “มังคุดท่ามะปลา กินได้ทุกลูก” นอกจากนี้นายสิทธิพงษ์ ยังได้เป็นวิทยากรให้กับหน่วยงานภาครัฐ เกษตรกรต้นแบบ Smart Farmer อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน หมอдинอาสาอาสาผนหลวง ประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรจังหวัดชุมพร ประธานแปลงใหญ่จังหวัดชุมพร กรรมการแก้ไขปัญหาหาราคาผลผลิตตกต่ำจังหวัดชุมพร กรรมการสมาคมไม้ผลจังหวัดชุมพร ในตำแหน่งอุปนายกสมาคมไม้ผลจังหวัดชุมพร อีกด้วย

การขยายผลงาน

ผลงานที่โดดเด่นนอกเหนือจากการรวมกลุ่มการผลิตและจำหน่ายมังคุดด้วยการประมูลที่สร้างรายได้ให้กับสมาชิกแล้ว ยังได้จัดตั้งศูนย์เรียนรู้ในเรื่องการผลิตมังคุดคุณภาพ เพื่อถ่ายทอดความรู้และขยายผลงานโดยมีฐานการเรียนรู้ทั้งหมด จำนวน ๖ ฐาน และได้รับการจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรประจำอำเภอ แปลงใหญ่มังคุด วิสาหกิจชุมชนต้นแบบ ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ของกรมส่งเสริมการเกษตร มีเกษตรกร นักเรียน นักศึกษา บุคคลที่สนใจ สถาบันการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี และหน่วยงานราชการ เข้ามาฝึกอบรม ศึกษาดูงาน วิจัย ฝึกงานและใช้บริการ มีคณะศึกษาดูงานจากประเทศมาเลเซีย สิงคโปร์ จีน ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย เข้ามาศึกษาดูงาน การขยายเครือข่ายและรวมกลุ่มจัดตั้งเป็นศูนย์เครือข่ายการผลิตมังคุดคุณภาพ และนำท่ามะปลาโมเดลไปใช้ในอำเภอหลังสวนจำนวน ๑๗ กลุ่ม สมาชิกจำนวน ๑,๓๕๒ ราย ในจังหวัดชุมพรจำนวน ๗ กลุ่ม ได้แก่ อำเภอเมืองชุมพรจำนวน ๒ กลุ่ม สมาชิกจำนวน ๑๖๓ ราย อำเภอพะโต๊ะ ๕ กลุ่ม สมาชิกจำนวน ๙๒๒ ราย รวมสมาชิกทั้งหมดจำนวน ๒,๔๓๗ ราย ในภาคใต้จำนวน ๔๙ กลุ่ม สมาชิกทั้งหมดจำนวน ๓,๗๐๑ ราย และในภาคตะวันออกจำนวน ๔ กลุ่ม สมาชิกทั้งหมดจำนวน ๒,๕๕๕ ราย อีกทั้งมีการถ่ายทอดผลงานผ่านหนังสือพิมพ์ บทความ และสื่อออนไลน์ อีกด้วย